

ประธานาธิบดีเรแกนกับจักรวรรดิที่ชั่วร้ายแห่งยุโรป

ค.ศ. ๑๙๘๑-๑๙๘๔

Ronald Reagan and the Evil Empire of Europe

1981-1984

สาวิตรี โชดก*

Sawitree Chodok

บทคัดย่อ

ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๘๐ โรนัลด์ เรแกนได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งและดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีคนที่ ๔๐ ของสหรัฐอเมริกา เรแกนต้องการฟื้นฟูเกียรติภูมิของชาติและเชื่อมั่นว่าสหรัฐอเมริกาจะได้รับชัยชนะในสงครามเย็น เขาพยายามแก้ไขวิกฤตเศรษฐกิจภายในประเทศและดำเนินนโยบายแข็งกร้าวเพื่อต่อต้านสหภาพโซเวียต เขาโจมตีประธานาธิบดีคาร์เตอร์ที่ละเลยต่อการพัฒนาศักยภาพทางกองทัพซึ่งเปิดโอกาสให้สหภาพโซเวียตพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์และมีศักยภาพทางการทหารเหนือกว่าสหรัฐอเมริกา เรแกนสนับสนุนการเพิ่มงบประมาณทางการทหาร โดยเร่งการปรับปรุงกองทัพและฟื้นฟูโครงการยุทธศาสตร์อาวุธนิวเคลียร์ ในวันที่ ๘ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๘๓ ประธานาธิบดีเรแกนได้กล่าวสุนทรพจน์กับที่ประชุมสมาชิกของสมาคมแห่ง

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิจัยเพื่อทำสารนิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เรื่อง “ประธานาธิบดีโรนัลด์ เรแกนกับความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกากับสหภาพโซเวียต ค.ศ. ๑๙๘๑-๑๙๘๔”

ชาติของผู้นับถือนิกายอิวานเจิลเคิล ณ เมืองออร์แลนโด รัฐฟลอริดา โดยที่
ให้เห็นว่าผู้นำของสหภาพโซเวียตเสมือนปีศาจร้ายแห่งจักรวรรดิชั่วร้ายในโลก
สมัยใหม่ สุนทรพจน์ดังกล่าวสร้างความไม่พอใจให้กับผู้นำของสหภาพโซเวียต
และตอบโต้กลับเพื่อท้าทายสหรัฐอเมริกา การเผชิญหน้าระหว่างสองชาติ
อภิมหาอำนาจได้ทำให้คนทั่วโลกเกิดความหวาดกลัวว่าหากความตึงเครียดถึง
จุดสูงสุดอาจจะก่อให้เกิดสงครามนิวเคลียร์

คำสำคัญ : โรนัลด์ เรแกน จักรวรรดิที่ชั่วร้าย สตาร์วอร์

Abstract

Ronald Reagan was elected the fortieth president of the United States in November 1980. He wanted to restore the dignity of the nation and believed that the United States would win the Cold War. Reagan tried to resolve the domestic economic crisis and introduce harsh foreign policies to contain the Soviet Union. In addition he accused President Carter of neglecting nuclear arms and make the Soviet Union gain military advantages. Reagan decided to increase the military budget. He planned to improve the military and renew the nuclear arms project. On 8th March 1983, Reagan, in his speech at the National Association of Evangelicals in Orlando, Florida, described the Soviet Union as “the evil empire” in the modern world. This speech angered the Soviet leader who accused the United States of world domination. The confrontation between the superpowers resulted in people all around the world being fearful of a nuclear war.

Keywords : Ronald Reagan, Evil Empire, Nuclear War

ข้าพเจ้าจำเป็นจะต้องกล่าวเตือนทุกคนให้ต่อต้านการกระทำของสิ่งชั่วร้ายที่พยายามจะมีอิทธิพลเหนือสหรัฐอเมริกาในเรื่องกองกำลังและอาวุธยุทโธปกรณ์โดยคำนึงถึงศีลธรรมเป็นรอง... ข้าพเจ้าต้องการย้ำเตือนทุกคนให้โปรดระวังต่อข้อเสนอในการยุติการสะสมอาวุธนิวเคลียร์ว่าสิ่งเหล่านี้เป็นเพียงสิ่งล่อใจโดยหลอกหลวงว่าจะทำให้การต่อสู้ของทั้งสองฝ่ายมีความเท่าเทียมกัน... ข้าพเจ้าขอเรียกร้องทุกคนให้ต่อต้านความพยายามใด ๆ ของจักรวรรดิที่ชั่วร้ายและสนับสนุนความพยายามของรัฐบาลอเมริกันในการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ เพื่อให้สหรัฐอเมริกามีความเข้มแข็งและเป็นอิสระจากทุกสิ่ง การเจรจาและการลดอาวุธยุทโธปกรณ์ในโลกของอาวุธนิวเคลียร์จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อสหรัฐอเมริกายุติในจุดยืนที่เข้มแข็งและมีความมั่นคง พระเจ้าจะอยู่ข้างเราซึ่งดำรงความดีในการต่อสู้และกำจัดสิ่งชั่วร้ายให้หมดสิ้นไป... (Ronald Reagan 1983)

ข้อความข้างต้นเป็นส่วนหนึ่งของสุนทรพจน์ของประธานาธิบดีโรนัลด์ เรแกน (Ronald Wilson Reagan ค.ศ. ๑๙๕๑-๑๙๘๙) ที่กล่าวต่อสมาชิกของสมาคมแห่งชาติของผู้นับถือนิกายอีแวนเจลิคัล (The National Association of Evangelicals) เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๘๓ สุนทรพจน์ดังกล่าวได้สะท้อนแนวนโยบายต่างประเทศของประธานาธิบดีเรแกนในการดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาสมัยแรก เรแกนได้ชี้ให้ชาวอเมริกันเห็นว่าสหภาพโซเวียตเป็นจักรวรรดิที่ชั่วร้ายซึ่งสหรัฐอเมริกาคงต้องต่อต้านและขจัดอิทธิพลของสหภาพโซเวียตให้หมดสิ้นและดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อทำให้สหรัฐอเมริกามีความแข็งแกร่งและกลับมามีบทบาทสำคัญในเวทีการเมืองระหว่างประเทศ การเจรจาใด ๆ กับสหภาพโซเวียตจะไม่เกิดขึ้นหากสหรัฐอเมริกายังคงมีภาพลักษณ์ของความอ่อนแอ สุนทรพจน์นี้เป็นการท้าทายในการจะเผชิญหน้ากับสหภาพโซเวียต เรแกนกล่าวหาผู้นำสหภาพโซเวียตว่าเป็นเสมือนปีศาจแห่งจักรวรรดิชั่วร้ายในโลกสมัยใหม่ การกล่าวหาดังกล่าวทำให้ ยูรี อันโดรปอฟ (Yuri Andropov ค.ศ. ๑๙๕๒-๑๙๘๔) ผู้นำสหภาพโซเวียตไม่ไว้วางใจเขาและวิตกว่าสหภาพโซเวียตอาจจะถูกสหรัฐอเมริกาโจมตี อันโดรปอฟจึงเร่งให้ปรับปรุงกองทัพโซเวียตเพื่อเตรียมพร้อมรับมือหากถูกสหรัฐอเมริกาโจมตี ความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกากับสหภาพโซเวียตจึงมีความตึงเครียดมากยิ่งขึ้น

สหรัฐอเมริกา ก่อนการเลือกตั้ง ค.ศ. ๑๙๘๐

ใน ค.ศ. ๑๙๗๕ สหรัฐอเมริกาถอนทหารออกจากเวียดนามและยอมรับความพ่ายแพ้ในสงครามเวียดนาม ความพ่ายแพ้ในสงครามครั้งนี้ทำให้ชาวอเมริกันรู้สึกสูญเสียเกียรติภูมิของชาติ เพราะสหรัฐอเมริกาเป็นชาติอภิมหาอำนาจแต่ต้องพ่ายแพ้ต่อประเทศเล็ก ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อีกทั้งสงครามดังกล่าวกลายเป็นชัยชนะของสหภาพโซเวียตซึ่งสนับสนุนเวียดนามเหนือมาโดยตลอดก็ยิ่งทำให้ชาวอเมริกันรู้สึกต่อต้านสหภาพโซเวียต สหรัฐอเมริกาเริ่มลดบทบาทในเวทีการเมืองโลกแล้วหันกลับมาทบทวนนโยบายต่างประเทศของตน ประธานาธิบดีจิมมี คาร์เตอร์ (Jimmy Carter ค.ศ. ๑๙๗๗-๑๙๘๑) ต้องมุ่งแก้ไขปัญหารายในที่มิทั้งปัญหาเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งในช่วงระยะเวลาดังกล่าวเป็นประเด็นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน คาร์เตอร์จัดให้มีการจัดสรรงบประมาณให้สมดุล พยายามลดอัตราเงินเฟ้อ ลดจำนวนคนว่างงาน พยายามปรับปรุงสวัสดิการในการทำงานและชีวิตความเป็นอยู่ของผู้ใช้แรงงานให้ดีขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาสังคมเสื่อมโทรมและพยายามแก้ไขปัญหาวิกฤตพลังงานและราคาน้ำมันที่เกิดขึ้นใน ค.ศ. ๑๙๗๙ และที่สำคัญต้องทำให้สหรัฐอเมริกากลับมามีบทบาทที่เข้มแข็งในเวทีการเมืองโลกอีกครั้ง (สมร นิตินันท์ประภาศ ๒๕๕๓ : ๓๔๕)

การดำเนินนโยบายต่างประเทศของประธานาธิบดีคาร์เตอร์ค่อนข้างประสบกับปัญหา เนื่องจากคาร์เตอร์มีประสบการณ์ในด้านการต่างประเทศน้อย เมื่อเขาดำเนินนโยบายโดยเน้นเรื่องสิทธิมนุษยชนโจมตีสหภาพโซเวียตในด้านศีลธรรมเพื่อกดดันลีโอนิด เบรจเนฟ (Leonid Brezhnev ค.ศ. ๑๙๖๔-๑๙๘๒) ผู้นำของสหภาพโซเวียตให้มีการปฏิรูปภายในประเทศและเรียกร้องให้สหภาพโซเวียตปล่อยให้อุโรปตะวันออกมีการปกครองที่เป็นอิสระขึ้น เบรจเนฟไม่พอใจเห็นว่ารัฐบาลคาร์เตอร์ใช้นโยบายดังกล่าวแทรกแซงกิจการภายในสหภาพโซเวียตและกำลังละเมิดหลักการเบรจเนฟ (Brezhnev Doctrine) เมื่อใกล้จะสิ้นสุดทศวรรษ ๑๙๗๐ ความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกากับสหภาพโซเวียตเริ่มตึงเครียดขึ้น สืบเนื่องจากสหภาพโซเวียตบุกอัฟกานิสถานในเดือนธันวาคม ค.ศ. ๑๙๗๙ ประธานาธิบดีคาร์เตอร์โจมตีการบุกอัฟกานิสถานของสหภาพโซเวียตว่าเป็นการคุกคามสันติภาพของโลกครั้งร้ายแรงที่สุดนับตั้งแต่สิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ ๒ และกล่าวเตือนนานาชาติถึงความพยายามของสหภาพโซเวียตที่จะไม่หยุดยั้งแค่อัฟกานิสถานแต่พยายามขยายอิทธิพลของตนเพื่อเข้าไปควบคุมบริเวณอ่าวเปอร์เซีย

๒๑๐ สาวิตรี ไชดก

(Persain Gulf) (Isaacs and Downing 2008 : 372) นอกจากนี้คาร์เตอร์ได้ประกาศใช้หลักการคาร์เตอร์ (Carter Doctrine) เพื่อสกัดกั้นการขยายอิทธิพลของสหภาพโซเวียตไม่เพียงแต่ในอ่าวฟากีสถานเท่านั้น แต่จะรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศผู้ผลิตน้ำมันในบริเวณอ่าวเปอร์เซียด้วย ทั้งนี้เพื่อปกป้องผลประโยชน์ด้านน้ำมันของสหรัฐอเมริกาอย่างเต็มที่ สหรัฐอเมริกาเพิ่มงบประมาณด้านการทหารเพื่อเสริมสร้างกองทัพและหน่วยข่าวกรองหรือซีไอเอ (The Central Intelligence Agency : CIA) ได้ให้การช่วยเหลือกลุ่มก่อกบฏในอ่าวฟากีสถาน ขณะเดียวกันสหรัฐอเมริกาตอบโต้สหภาพโซเวียตด้วยการจัดส่งข้าวสาลีและไม่ส่งนักกีฬาเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกซึ่งกำหนดให้มีขึ้นใน ค.ศ. ๑๙๘๐ ณ กรุงมอสโก (Moscow) ซึ่งสหภาพโซเวียตเป็นเจ้าภาพ ทั้งยังปฏิเสธที่จะให้สัตยาบันสนธิสัญญาเจรจาจำกัดอาวุธยุทธศาสตร์ครั้งที่ ๒ (The Strategic Arms Limitation Treaties : SALT II ค.ศ. ๑๙๗๙) ความร่วมมือระหว่างประเทศของชาติอภิมหาอำนาจที่เป็นไปด้วยดีในต้นทศวรรษ ๑๙๗๐ จึงสิ้นสุดลงพร้อมกับการก่อตัวของสงครามเย็นครั้งใหม่

การเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาใน ค.ศ. ๑๙๘๐

วิกฤตการณ์พลังงานและราคาน้ำมันในสหรัฐอเมริกา ค.ศ. ๑๙๗๙ การจับตัวประกันในอิหร่าน (Iran hostage crisis ค.ศ. ๑๙๗๙) เป็นระยะเวลา ๔๔๔ วัน คือตั้งแต่วันที่ ๔ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๗๙ ถึงวันที่ ๒๐ มกราคม ค.ศ. ๑๙๘๑ จึงมีการปล่อยตัวตัวประกัน และเหตุการณ์สหภาพโซเวียตบุกอ่าวฟากีสถานในเดือนธันวาคม ค.ศ. ๑๙๗๙ ได้สั่นคลอนภาพลักษณ์ความเป็นผู้นำในการเมืองโลกของสหรัฐอเมริกา ความล้มเหลวของประธานาธิบดีคาร์เตอร์ทั้งในด้านการบริหารประเทศและด้านการต่างประเทศทำให้ในการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา ค.ศ. ๑๙๘๐ โรนัลด์ เรแกน ผู้ลงสมัครชิงชัยตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาจากพรรครีพับลิกัน (Republican Party) เป็นฝ่ายได้เปรียบประธานาธิบดีจิมมี คาร์เตอร์ คู่แข่งจากพรรคเดโมแครต (Democratic Party) เรแกนเป็นอดีตนักแสดงฮอลลีวูด (Hollywood) เกิดเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๑๑ ที่เมืองแตมปิโก (Tampico) รัฐอิลลินอยส์ (Illinois) เป็นบุตรชายคนที่สองของจอห์น เอ็ดเวิร์ด เรแกน (John Edward Reagan) คนขายรองเท้าและเนลลี วิลสัน เรแกน

(Nelle Wilson Reagan) ในวัยเด็กเรแกนและครอบครัวต้องย้ายที่อยู่หลายครั้งเนื่องจากบิดาต้องเปลี่ยนงานบ่อย ๆ ใน ค.ศ. ๑๙๒๐ ครอบครัวของเขาได้ย้ายไปตั้งถิ่นฐานที่เมืองดิกสัน (Dixon) ในรัฐอิลลินอยส์ แม้ฐานะทางการเงินของครอบครัวจะย่ำแย่ แต่เรแกนก็ทำงานพิเศษหาเงินช่วยเหลือตนเองเพื่อนำมาใช้เป็นค่าเทอมในการเรียนระดับวิทยาลัยของตนเอง หลังจบการศึกษาจากวิทยาลัยยูเรก้า (Eureka College) สาขาเศรษฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ ใน ค.ศ. ๑๙๓๒ เรแกนเริ่มงานเป็นผู้ประกาศข่าวกีฬาของสถานวิทยุ WHO ในเมืองดีมอยน์ (Des Moines) รัฐไอโอวา (Iowa) แต่ในต้นฤดูใบไม้ผลิ ค.ศ. ๑๙๓๗ เขาได้เข้าทดสอบการแสดงกับค่ายภาพยนตร์วอร์เนอร์ บราเธอร์ส (Warner Brothers) และทำสัญญาข้อตกลงการแสดงกับทางค่ายเป็นเวลา ๕ ปี โดยเริ่มต้นการแสดงภาพยนตร์เกรดบีทุนต่ำ บทบาทที่เขามักจะได้รับคือ เป็นคนที่ใช้ชีวิตง่าย ๆ มีอริยาไคยดี เป็นสุภาพบุรุษ เขาปรากฏตัวในภาพยนตร์มากกว่า ๕๐ เรื่อง ตลอดระยะเวลา ๒๗ ปีของการเป็นนักแสดง

ในช่วงทศวรรษ ๑๙๕๐ เรแกนได้ลดงานแสดงภาพยนตร์ลงและเริ่มสนใจทางการเมืองมากขึ้น ความสามารถทางด้าน การพูดต่อหน้าสาธารณชนทำให้เขาเป็นที่สนใจของพรรคการเมืองหลายพรรคจนในที่สุดเขาก็ได้เป็นสมาชิกของพรรครีพับลิกัน ใน ค.ศ. ๑๙๖๔ เขาช่วยหาเสียงให้กับวุฒิสมาชิกแบร์รี โกลด์วอเตอร์ (Barry Goldwater) หนึ่งในผู้ท้าชิงก่อนการเลือกตั้ง เรแกนมีโอกาสดกล่าวสุนทรพจน์ ๓๐ นาทีทางรายการโทรทัศน์แห่งชาติ สุนทรพจน์ดังกล่าวได้นำเขาเข้าสู่วงการการเมืองอย่างเต็มตัวและทำให้เขาได้เป็นโฆษกที่เป็นกฤญแจสำคัญของสมาชิกฝ่ายอนุรักษ์นิยมรีพับลิกันชาวจัด ใน ค.ศ. ๑๙๖๖ เรแกนได้ก้าวตำแหน่งผู้ว่าการรัฐแคลิฟอร์เนียโดยสามารถเอาชนะแพท บราวน์ (Pat Brown) คู่แข่งจากพรรคเดโมแครต เขาได้เป็นผู้ว่าการรัฐแคลิฟอร์เนีย ๒ สมัยก่อนที่จะเป็นผู้แทนของพรรครีพับลิกันในการสมัครชิงชัยตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา ใน ค.ศ. ๑๙๘๐

โรนัลด์ เรแกน

ในการรณรงค์หาเสียงเพื่อชิงชัยตำแหน่ง

ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา เรแกนโจมตีรัฐบาลคาร์เตอร์ว่ามีความอ่อนแอและกล่าวว่า “ชาวอเมริกันได้สูญเสียศรัทธาและสูญเสียเกียรติภูมิของชาติ เราจำเป็นต้องสร้างความฝันและเกียรติภูมิของชาติใหม่อีกครั้ง” (Isaacs and Downing 2008 : 379) เขาเสนอนโยบายในการแก้ไขปัญหาภายในประเทศ โดยเฉพาะปัญหาทางเศรษฐกิจที่เกิดสภาวะเงินเฟ้อและการหยุดนิ่งทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในช่วงสมัยคาร์เตอร์ (Frankel 1992 : 412) เขาเสนอแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศซึ่งต่อมาเป็นที่รู้จักกันในชื่อ “เรแกนโนมิกส์” (Reaganomics) โดยดำเนินนโยบายการทดแทนเพื่อผลักดันการผลิตและควบคุมการขยายตัวของเงินเฟ้อด้วยการลดปริมาณภาษี พยายามสร้างงานให้กับประชาชนมากยิ่งขึ้นและควบคุมค่าใช้จ่ายในส่วนของรัฐบาล (Hanes and Hanes 2004 : 392) สำหรับแนวนโยบายต่างประเทศ เรแกนแสดงท่าทีที่ต่อต้านสหภาพโซเวียตอย่างชัดเจน เขามองว่าการเจรจาอ่อนคลายความตึงเครียดเป็นหนทางหนึ่งที่สหภาพโซเวียตจะใช้เป็นประโยชน์เพื่อบรรลุสู่เป้าหมายของตนในการขยายลัทธิคอมมิวนิสต์ไปทั่วโลก ดังนั้นการเจรจากับสหภาพโซเวียตจึงเป็นสัญญาณของความอ่อนแอซึ่งเขาจะทำทุกวิถีทางเพื่อต่อต้านการขยายอิทธิพลของสหภาพโซเวียต (Isaacs and Downing 2008 : 380) ด้วยท่าทีที่แข็งกร้าวของเรแกนตรงกับแนวนโยบายในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจภายในประเทศและต่างประเทศ ทำให้เรแกนเป็นฝ่ายชนะและเข้ามาดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีสืบแทนคาร์เตอร์

ชัยชนะของเรแกนในการเลือก ค.ศ. ๑๙๘๐ สะท้อนความคิดของคนอเมริกันส่วนใหญ่ที่ต้องการประธานาธิบดีที่มีความเข้มแข็ง ต้องการให้รัฐบาลมีความเด็ดขาดในการฟื้นฟูเกียรติภูมิของประเทศและผู้นำของการเมืองโลกอีกครั้ง เรแกนเป็นนักอนุรักษ์นิยม มีความสำคัญในการรักษาและเชื่อมั่นในวิถีทางแบบอเมริกัน ต่อต้านการประนีประนอมกับคอมมิวนิสต์ เขาต้องการฟื้นฟูเกียรติภูมิของสหรัฐอเมริกาหลังจากความพ่ายแพ้ที่น่าอัปยศในช่วงทศวรรษ ๑๙๗๐ และเชื่อมั่นว่าสหรัฐอเมริกาจะได้รับชัยชนะในสงครามเย็น สหรัฐอเมริกาจึงต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับสหภาพโซเวียตในการแข่งขันกันสะสมอาวุธโดยเพิ่มปริมาณมากขึ้น เรแกนและที่ปรึกษาของเขาหวังว่าเทคโนโลยีและเศรษฐกิจที่เหนือกว่าของสหรัฐอเมริกาจะสามารถกดดันเศรษฐกิจของสหภาพโซเวียตได้ (Boyle 1993 : 199-200) การดำเนินนโยบายเผชิญหน้าของประธานาธิบดีเรแกนได้ทำให้โลกก้าวเข้าสู่บรรยากาศความตึงเครียดของสงครามเย็นครั้งใหม่

การดำเนินนโยบายต่างประเทศของประธานาธิบดีเรแกน

ก่อนที่เรแกนจะเข้ามาดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีคนที่ ๔๐ ของสหรัฐอเมริกา เขาได้กล่าวกับริชาร์ด อัลเลน (Richard Vincent Allen ค.ศ. ๑๙๔๑-๑๙๙๒) อดีตเป็นหนึ่งในสมาชิกอาวุโสของคณะที่ปรึกษาความมั่นคงแห่งชาติในสมัยประธานาธิบดี ริชาร์ด นิกสัน (Richard Nixon ค.ศ. ๑๙๖๙-๑๙๗๔) และภายหลังเป็นที่ปรึกษาความมั่นคงแห่งชาติของเขาด้วยว่านโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาที่มีต่อสหภาพโซเวียตจะเป็นนโยบายที่มีความเรียบง่ายและไม่ยุ่งยากนั่นคือ “เราต้องชนะและพวกเขาต้องแพ้” (Wilentz 2008 : 151) คำกล่าวนี้แสดงให้เห็นความเด็ดขาดในการดำเนินนโยบายต่างประเทศของเรแกน เรแกนเชื่อมั่นว่าสหรัฐอเมริกาจะได้รับชัยชนะในสงครามเย็น และมีเจตนาแน่วแน่ที่จะไม่ยอมรับสถานะภาพของสหภาพโซเวียตในยุโรปตะวันตกโดยพยายามเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับสหรัฐอเมริกาเพื่อจะต่อสู้หรือต่อรองกับสหภาพโซเวียตได้ เรแกนเห็นว่าการที่รัฐบาลคาร์เตอร์และสมาชิกพรรคเดโมแครตในสภาองเกรสไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพทางกองทัพเท่าที่ควร การละเลยในเรื่องดังกล่าวเป็นสิ่งที่เรแกนเรียกว่า “ช่องทางแห่งความไม่มั่นคง” เขาเห็นว่าศักยภาพกองทัพของอเมริกันในช่วงทศวรรษ ๑๙๗๐ เสื่อมลงมาก ทำให้เรแกนและอเล็กซานเดอร์ เฮ็ก (Alexander Meigs Haig, Jr. ค.ศ. ๑๙๔๑-๑๙๙๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ แคลสเปอร์ เวนเบอร์เกอร์ (Caspar Weinberger ค.ศ. ๑๙๔๑-๑๙๙๗) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมตลอดจนวิลเลียม เคซีเย้ (William Joseph Casey ค.ศ. ๑๙๔๑-๑๙๙๗) ผู้อำนวยการหน่วยข่าวกรองแห่งสหรัฐอเมริกา (Central Intelligence Agency : CIA) ซึ่งเป็นผู้มีแนวคิดนิยมการทำสงครามในการดำเนินนโยบายต่างประเทศตัดสินใจร่วมกันในการดำเนินนโยบายปรับปรุงกองทัพและเพิ่มงบประมาณทางการทหารฟื้นฟูโครงการยุทธศาสตร์อาวุธนิวเคลียร์ซึ่งอดีตประธานาธิบดีคาร์เตอร์ได้ระงับโครงการดังกล่าวไว้ก่อนและเพิ่มกำลังทางเรือและทางอากาศของสหรัฐอเมริกาทั้งสิ้นเพื่อให้มีศักยภาพทางการทหารเหนือกว่าสหภาพโซเวียตถึงแม้ว่าจะต้องใช้งบประมาณจำนวนมหาศาล (Wilentz 2008 : 151-152)

ใน ค.ศ. ๑๙๘๒ สหภาพโซเวียตได้ผู้นำคนใหม่คือยูรี อันโดรปอฟซึ่งดำเนินนโยบายสานต่อนโยบายของเบรจเนฟด้วยการต่อต้านสหรัฐอเมริกา อันโดรปอฟและอันเดย์ร์ โกรมีโค (Andrei Gromyko) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศเชื่อว่านโยบาย

ยูรี อันโดรปอฟ

แข็งกร้าวของเราจะทำให้สหภาพโซเวียตถูกสหรัฐอเมริกาโจมตี แต่อันโดรปอฟเริ่มตระหนักว่าการแข่งขันทางด้านอาวุธกับสหรัฐอเมริกาและค่าใช้จ่ายที่สูงในสงครามอัฟกานิสถานมีส่วนบั่นทอนสภาพเศรษฐกิจของสหภาพโซเวียต ทำให้จำเป็นต้องปรับนโยบายความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างสหภาพโซเวียตกับสหรัฐอเมริกาและประเทศยุโรปตะวันตกให้ดีขึ้น เพื่อสร้างบรรยากาศของการผ่อนคลายความตึงเครียด (Frankel 1992 : 380) อันโดรปอฟได้เรียกร้องให้มีการลดอาวุธยุทธโปกรณ์ระหว่างสหรัฐอเมริกากับสหภาพโซเวียตและเสนอให้มีการประชุมสุดยอดผู้นำระหว่างยุโรปตะวันตกกับ

ยุโรปตะวันออก นอกจากนี้ยังได้แนะนำให้มีการจัดตั้งเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ในส่วนของยุโรปและบริเวณเมดิเตอร์เรเนียนตลอดจนห้ามการค้าอาวุธให้กับกลุ่มประเทศโลกที่ ๓

ในวันที่ ๒๑ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๘๒ อันโดรปอฟได้กล่าวสุนทรพจน์เนื่องในโอกาสครบรอบ ๖๐ ปีของการสถาปนาสหภาพโซเวียต โดยย้ำเตือนต่อผู้ฟังในพระราชวังเครมลินถึงความกังวลในสถานภาพของคอมมิวนิสต์โซเวียตและเสนอแผนการลดอาวุธยุทธโปกรณ์ว่า “ข้อเสนอของสหภาพโซเวียตอยู่บนพื้นฐานของการรักษาความเสมอภาคกันโดยสหภาพโซเวียตเตรียมพร้อมที่จะลดจำนวนอาวุธลงประมาณร้อยละ ๒๕ ของอาวุธทั้งหมด และให้สหรัฐอเมริกาลดในปริมาณที่เท่ากันด้วย ทั้งสองชาติอภิมหาอำนาจก็จะมีจำนวนการจัดส่งอาวุธที่เท่ากัน ข้อเสนอของสหภาพโซเวียตอาจทำให้จำนวนส่วนหัวรบขีปนาวุธมีจำนวนลดลงอย่างมากและการปรับปรุงทางด้านอาวุธยุทธโปกรณ์ก็อาจทำให้อาวุธดังกล่าวถูกกำจัดออกไปมากที่สุด” ภายได้การเจรจาในข้อเสนอดังกล่าว สหภาพโซเวียตแสดงจุดยืนในเรื่องการระงับการสะสมอาวุธยุทธโปกรณ์ของทั้งสองฝ่าย แต่สหรัฐอเมริกาปฏิเสธข้อเสนอดังกล่าว รัฐบาลอเมริกันพยายามที่จะให้เหตุผลที่ไม่ตรงประเด็นต่อการพิจารณาการส่งอาวุธนิวเคลียร์และยังคงมีการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์อย่างต่อเนื่องจึงทำให้ข้อเสนอในการลดอาวุธยุทธโปกรณ์ของอันโดรปอฟไม่ได้รับความร่วมมือจากสหรัฐอเมริกา สหภาพโซเวียตจึงต้องพัฒนาอาวุธต่อไปเพื่อให้ทัดเทียมกับ

อาวุธแบบใหม่ ๆ ของสหรัฐอเมริกาซึ่งจะทำให้สหภาพโซเวียตไม่เสียเปรียบสหรัฐอเมริกา
มากนัก อันโดรปอฟมองว่าการพัฒนาอาวุธของสหภาพโซเวียตไม่ใช่การคุกคามและ
พยายามทำทุกอย่างที่จะหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า แต่หากรัฐบาลอเมริกันคิดว่าระบบ
อาวุธแบบใหม่ของสหรัฐอเมริกาจะทำให้ได้เปรียบในการเจรจา อันโดรปอฟก็ต้องการให้
รัฐบาลอเมริกันรู้ว่าพวกเขาคิดผิด นโยบายโดยตรงใด ๆ ที่มีผลต่อความมั่นคงทางการ
ทหารของสหภาพโซเวียตเป็นเพียงการเพิ่มความกดดันของการเผชิญหน้าในสงครามเย็น
(Wozniuk 1990 : 232)

แม้ว่าสหภาพโซเวียตจะแสดงท่าทีให้เกิดการเจรจาและความร่วมมือแต่
ประธานาธิบดีเรแกนยังคงไม่ไว้วางใจเพราะยังคงเชื่อว่าหากต้องมีการเจรจา สหรัฐ
อเมริกาจะต้องเจรจาในฐานะและจุดยืนที่เข้มแข็งมั่นคง อย่างไรก็ตาม เมื่อจอร์จ ชูลท์ซ
(George Shultz ค.ศ. ๑๙๘๒-๑๙๘๙) เข้ามาดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการ
ต่างประเทศแทนอเล็กซานเดอร์ เฮกที่ลาออกจากตำแหน่งในเดือนมิถุนายน ค.ศ.
๑๙๘๒ ชูลท์ซเข้าใจดีเกี่ยวกับสหภาพโซเวียตและต้องการปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่าง
สหรัฐอเมริกากับสหภาพโซเวียตให้ดีขึ้นซึ่งแตกต่างจากเฮกที่ต่อต้านและต้องการเผชิญหน้า
กับสหภาพโซเวียต อีกทั้งนิยมการทำสงครามเป็นแนวทางในการดำเนินนโยบายต่าง
ประเทศ ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๘๓ ชูลท์ซได้จัดการประชุมลับระหว่างประธานาธิบดี
เรแกนกับอะนาโทลี โดโบร์นิน (Anatoly Dobrynin) เอกอัครราชทูตโซเวียตในทำเนียบ
ขาวเพื่อหารือเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสองประเทศมหาอำนาจ การละเมิดสิทธิมนุษยชน
ภายในสหภาพโซเวียต ความเป็นไปได้เกี่ยวกับการลดอาวุธนิวเคลียร์ในอนาคตและการ
จะเดินทางไปเยือนสหภาพโซเวียตของผู้นำสหรัฐอเมริกา ภายหลังการพูดคุยในประเด็น
ข้างต้นเป็นเวลาเกือบ ๒ ชั่วโมง เรแกนได้กล่าวย้ากับโดโบร์นินว่าเขาต้องการให้ชูลท์ซ
เป็นสื่อกลางในการติดต่อกับอันโดรปอฟโดยตรงโดยไม่มีผู้อื่นเกี่ยวข้อง โดโบร์นินก็ได้
กล่าวกับชูลท์ซก่อนจะออกจากทำเนียบขาวว่า “นี่อาจเป็นช่วงเวลาที่สำคัญในประวัติ
ศาสตร์” (Wilentz 2008 : 163) แต่อันโดรปอฟยังคงหวาดระแวงประธานาธิบดีเรแกน
 อีกทั้งอันโดรปอฟยังล้มป่วย ส่วนประธานาธิบดีเรแกนก็ยังคงขัดแย้งในตนเองคือ ใน
ด้านหนึ่งเขาเชื่อว่าสหรัฐอเมริกาสามารถต่อรองและชักจูงสหภาพโซเวียตได้แต่ในอีก
ด้านหนึ่งเรแกนก็ยังคงไม่ไว้วางใจสหภาพโซเวียตและพยายามที่จะทำให้คอมมิวนิสต์
โซเวียตพ่ายแพ้ในสงครามเย็น ด้วยเหตุผลข้อหลังอาจจะมีน้ำหนักมากกว่าจึงทำให้ใน

เรแกนกล่าวสุนทรพจน์กับที่ประชุมสมาชิกของสมาคมแห่งชาติของผู้นับถือนิกายอิวานเจลิคัล
ในวันที่ ๒๓ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๘๓

วันที่ ๘ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๘๓ ประธานาธิบดีเรแกนได้กล่าวสุนทรพจน์กับที่ประชุมสมาชิกของสมาคมแห่งชาติของผู้นับถือนิกายอิวานเจลิคัลที่เมืองออร์แลนโด (Orlando) รัฐฟลอริดา (Florida) โดยชี้ว่าผู้นำของสหภาพโซเวียตเสมือนปีศาจร้ายแห่งจักรวรรดิชั่วร้ายในโลกสมัยใหม่ (Frankel 1992 : 380) เรแกนย้ำเตือนชาวอเมริกันถึงการคุกคามของสหภาพโซเวียตที่ต้องการขยายอิทธิพลและลัทธิคอมมิวนิสต์ครอบงำโลกและเห็นว่าต้องปฏิบัติกับสหภาพโซเวียตในลักษณะที่เป็น “ศัตรู” ที่ต้อง “ป้องกัน” “เผชิญหน้า” และ “สกัดกั้น” (อนันต์ชัย เลหาพะพันธุ์ และสัญชัย สุวังบุตร ๒๕๕๓ : ๔๘๘)

สุนทรพจน์ดังกล่าวเกิดขึ้นในช่วงที่สภาคองเกรสอภิปรายเพื่อลงมติประเด็นเกี่ยวกับการเพิ่มงบประมาณในการพัฒนาศักยภาพกองทัพและอาวุธนิวเคลียร์ของสหรัฐอเมริกาเพื่อให้แข่งขันกับสหภาพโซเวียตได้ (National Center for Public Policy Research 2011) ทั้งนี้ในวันที่ ๒๓ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๘๓ เรแกนได้สนับสนุนให้เพิ่มงบประมาณทางการทหาร และปฏิเสธความคิดเรื่องการร่วมมือกันระหว่างสหรัฐอเมริกากับสหภาพโซเวียตในการลดอาวุธยุทธโปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อป้องกันการเกิดสงครามนิวเคลียร์ ในขณะที่เดียวกันเรแกนได้ประกาศว่า สหรัฐอเมริกาจะเริ่มค้นคว้าวิจัยโครงการอาวุธพิสัย

ไกลแบบใหม่เป็นระบบการป้องกันตนเอง (Strategic Defense Initiative : SDI) โครงการนี้เป็นที่รู้จักกันคือ ‘สตารวอร์’ (Star Wars) เป็นโครงการที่จะสกัดกั้นและทำลายการโจมตีทางอากาศจากขีปนาวุธของสหภาพโซเวียต โดยอาวุธพิสัยไกลแบบใหม่นี้จะสามารถดักจับและทำลายขีปนาวุธของฝ่ายตรงข้ามด้วยแสงเลเซอร์ในอวกาศ ซึ่งถ้าโครงการดังกล่าวประสบความสำเร็จก็จะทำให้การคุกคามด้วยอาวุธนิวเคลียร์ของสหภาพโซเวียตไม่เป็นผลสำเร็จอีกต่อไป (Frankel 1992 : 390-391) การประกาศใช้โครงการดังกล่าวทำให้บรรดาผู้นำชาติพันธมิตรยุโรปตะวันตกไม่พอใจประธานาธิบดีเรแกนที่ไม่ได้มีการปรึกษาเกี่ยวกับโครงการนี้ และเรียกร้องให้มีการปรึกษากับชาติพันธมิตรตะวันตกก่อนที่จะมีการดำเนินการในโครงการดังกล่าว นอกจากนี้ฝรั่งเศสกับเยอรมนีต้องการให้สหรัฐอเมริกามีการเจรจาลดอาวุธนิวเคลียร์กับสหภาพโซเวียต นอร์เวย์ สวีเดน และเดนมาร์กเสนอให้มีเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ในยุโรป แต่สหรัฐอเมริกาปฏิเสธข้อเสนอดังกล่าว และยังคงดำเนินนโยบายแข็งกร้าวพร้อมประกาศขั้วได้ อิทธิพลของสหภาพโซเวียตให้หมดสิ้นไป

แม้เรแกนจะยอมให้สหภาพโซเวียตรับรู้ข้อมูลการวิจัยค้นคว้าเพื่อใช้ประโยชน์จากโครงการดังกล่าวด้วย แต่อันโดรอปก็ไม่ได้ไวใจในตัวเรแกนและโจมตีรัฐบาลอเมริกันว่า “การต่อต้านโลกคอมมิวนิสต์อย่างรุนแรงของสหรัฐอเมริกาเป็นสิ่งที่ไร้มารยาทและเชื่อใจไม่ได้” (Isaacs and Downing 2008 : 391) อันโดรอปยังประณามสหรัฐอเมริกาว่าเป็นตัวการที่ทำให้ความพยายามในการเจรจาเพื่อลดอาวุธนิวเคลียร์ประสบกับล้มเหลว โปลิตบูโรก็สนับสนุนให้จัดทำโครงการในลักษณะเดียวกันกับโครงการสตารวอร์ อีกทั้งให้มีการเพิ่มขีปนาวุธที่ใช้อย่างข้ามทวีป (ICBMs) การแข่งขันทางเทคโนโลยีทางการทหารระหว่างสองประเทศจึงทวีความรุนแรงมากขึ้นและเปิดโอกาสในการเจรจาเพื่อลดกำลังอาวุธและการควบคุมขีปนาวุธนิวเคลียร์ ในปีเดียวกันเรแกนได้กล่าวสุนทรพจน์ที่ Heritage Foundation เกี่ยวกับการต่อสู้ดิ้นรนที่ยังคงดำเนินต่อไปในโลก ซึ่งเป็นการต่อสู้ระหว่างโลกเสรีกับเผด็จการคอมมิวนิสต์ สหรัฐอเมริกาจะให้การสนับสนุนต่อการต่อสู้เพื่อเสรีภาพไม่ว่าจะอยู่ในที่ใดและได้ประกาศอย่างชัดเจนว่าจะขั้วได้ อิทธิพลของสหภาพโซเวียตออกจากภูมิภาคต่าง ๆ ซึ่งสหรัฐอเมริกามีความพร้อมทั้งด้านการทหารและเศรษฐกิจซึ่งสามารถตอบโต้สหภาพโซเวียตได้

เมื่อเกิดเหตุการณ์ยิง KAL-007 เครื่องบินพาณิชย์ของเกาหลีที่บินจากอลาสก้า

ไปยังกรุงโซลตกลงบริเวณเกาะซัคคาริน (Sakhalin) ในวันที่ ๑ กันยายน ค.ศ. ๑๙๔๓ มีผู้เสียชีวิตรวม ๒๖๙ คนซึ่งมีทั้งชาวเกาหลีและชาวอเมริกัน เครื่องบินดังกล่าวถูกยิงโดยเครื่องบิน Su-15 ของสหภาพโซเวียต ประธานาธิบดีเรแกนกล่าวประณามการกระทำดังกล่าวว่าเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความหวาดกลัวแสดงถึงความโหดร้ายทารุณและเป็นปฏิบัติการของผู้ก่อการร้าย อีกทั้งเป็นอาชญากรรมที่คุกคามมนุษยชาติ (Isaacs and Downing 2008 : 395) สหภาพโซเวียตปฏิเสธเรื่องการยิงและอ้างว่ามีเครื่องบินจารกรรมบินเข้ามาในเขตน่านฟ้าของสหภาพโซเวียต อย่างไรก็ตามสหรัฐอเมริกาได้แสดงหลักฐานการยิง KAL-007 ซึ่งเป็นเที่ยวบินที่กึ่งเชิงที่เป็นการบินระหว่างนักบินของโซเวียตกับผู้ควบคุมสถานีภาคพื้นดิน สหภาพโซเวียตจึงยอมรับว่าได้ยิงเครื่องบินดังกล่าวตกเนื่องจากเข้าใจผิดว่าเป็นเครื่องบินจารกรรมของสหรัฐอเมริกา นักบินโซเวียตได้อ้างว่ามีการส่งสัญญาณเตือนแต่การสื่อสารขัดข้อง เมื่อเครื่องบิน KAL-007 บินเข้ามาในเขตน่านฟ้าของโซเวียตจึงจำเป็นต้องยิงเพราะถือเป็นการบุกรุก

เหตุการณ์ยิง KAL-007 ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกากับสหภาพโซเวียตเลวร้ายลง เรแกนได้ใช้ประโยชน์จากอารมณ์ความรู้สึกในการต่อต้านสหภาพโซเวียตเป็นแรงสนับสนุนในการเพิ่มงบประมาณและค่าใช้จ่ายเพื่อเพิ่มศักยภาพทางการทหาร นอกจากนี้ ในเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๘๓ เมื่อสหรัฐอเมริกาแทรกแซงเหตุการณ์ในเกรนาดา (Grenada) หมู่เกาะในทะเลแคริบเบียน หลังจากที่นายกรัฐมนตรีของประเทศถูกประหารชีวิตโดยกองกำลังรัฐประหาร ประธานาธิบดีเรแกนซึ่งเกรงว่าเกรนาดาอาจเป็นฐานที่ตั้งของคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคนี้ จึงออกคำสั่งให้ส่งกำลังทหารไปในเกรนาดาเพื่อไปช่วยนักศึกษาแพทย์และด้วยข้ออ้างว่ามีสายลับจากคิวบาในเกรนาดา ต่อมาปรากฏว่ามีที่ปรึกษาทางการทหารชาวคิวบาเพียง ๔๓ คน นอกจากนี้ สนามบินที่สร้างขึ้นโดยบริษัทของอังกฤษนั้นสร้างขึ้นเพื่อการท่องเที่ยวไม่ได้สร้างเพื่อลำเลียงอาวุธยุทโธปกรณ์โดยเครื่องบินจากสหภาพโซเวียตตามที่สหรัฐอเมริกาอ้าง นานาชาติวิพากษ์วิจารณ์การรุกรานของสหรัฐอเมริกาและประณามการกระทำดังกล่าวในขณะนั้นมีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ แต่สหรัฐอเมริกาเบี่ยงเบนการประณามดังกล่าวด้วยการใช้สิทธิยับยั้ง (Veto) ในการลงมติให้สหรัฐอเมริกาถอนกำลังทหารออกจากเกรนาดา เนื่องจากเกรนาดาเป็นประเทศในเครือรัฐจักรภพอังกฤษทำให้มาร์กาเรต แทตเชอร์ (Margaret Thatcher ค.ศ. ๑๙๗๙-๑๙๙๐) นายกรัฐมนตรีอังกฤษซึ่งสนิทสนม

กับประธานาธิบดีเรแกนก็ประณามการกระทำของสหรัฐอเมริกาโดยทันที แม้ในสายตาคนทั่วโลกจะมีการประณามและวิพากษ์วิจารณ์สหรัฐอเมริกา แต่ชาวอเมริกันส่วนใหญ่ยอมรับความคิดของประธานาธิบดีเรแกนที่เชื่อว่า เกรนาดาจะกลายมาเป็นอาณานิคมของคอมมิวนิสต์คิวบาและสหภาพโซเวียตเพื่อใช้ทำลายรากฐานของประชาธิปไตยสหรัฐอเมริกา

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกากับสหภาพโซเวียต อันเดย์ โกรมีโค รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศโซเวียตได้เตือนว่า สถานการณ์ของโลกในช่วงเวลาดังกล่าวกำลังเคลื่อนเข้าสู่สถานการณ์ที่อันตรายหลายปัญหาที่เกิดขึ้นอาจทำให้โลกเกิดสงครามนิวเคลียร์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นอกจากนี้รัฐบาลโซเวียตเชื่อมั่นว่าสหรัฐอเมริกาพยายามที่จะโจมตีพันธมิตรของตนและพยายามโจมตีสหภาพโซเวียตด้วย หน่วยเคจีบี (KGB) ซึ่งได้เฝ้าสังเกตความเคลื่อนไหวของสหรัฐอเมริกาและชาติพันธมิตรตะวันตกอย่างใกล้ชิด ความหวาดระแวงของสหภาพโซเวียตเพิ่มมากขึ้นและได้ส่งผลต่อความพยายามในการสร้างความร่วมมือและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสหรัฐอเมริกากับสหภาพโซเวียต

เมื่อเรแกนเริ่มเชื่อมั่นว่าสหรัฐอเมริกามีความเข้มแข็งอีกครั้งและมั่นคงเพียงพอในเดือนมกราคม ค.ศ. ๑๙๘๔ เรแกนแสดงท่าทีที่ต้องการสร้างสันติภาพและหาแนวทางแก้ไขปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกากับสหภาพโซเวียต เรแกนกล่าวสุนทรพจน์ที่มีการประนีประนอมมากกว่าในช่วงต้นของการดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีสมัยแรก (Lightbody 1999 : 97) อันโดรโปฟให้ความสนใจกับท่าทีของประธานาธิบดีเรแกนและต้องการสร้างความสัมพันธ์กับสหรัฐอเมริกา แต่ก่อนที่จะมีการเจรจาใดๆกับสหภาพโซเวียต อันโดรโปฟก็ล้มป่วยด้วยอาการของโรคเบาหวานและโรคไตเรื้อรังจึงทำให้เขาไม่สามารถดำเนินการสานสัมพันธ์ได้อย่างจริงจัง ในวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๘๔ อันโดรโปฟก็ถึงแก่อสัญกรรมด้วยโรคไตวาย (MacKenzie 1991 : 470)

เมื่ออันโดรโปฟถึงแก่อสัญกรรม คอนสตันติน อูสติโนวิช เชียร์เนนโค (Konstantin Ustinovich Chernenko ค.ศ. ๑๙๘๔-๑๙๘๕) ในวัย ๗๒ ปีได้เป็นผู้นำสหภาพโซเวียต เขาเป็นสหายสนิทของประธานาธิบดีเบเรจเนฟซึ่งต่อต้านและต้องการเผชิญหน้ากับสหรัฐอเมริกา เชียร์เนนโคดำเนินนโยบายเช่นเดียวกับในสมัยเบเรจเนฟ (LaFeber 1991 :

คอนสตันติน เชียร์เนนโค

317-318) โดยแสดงท่าทีแข็งกร้าวและต่อต้านสหรัฐอเมริกาอย่างรุนแรงจนทำให้เกิดการเผชิญหน้าด้วยวาจาและการแสดงแสนยานุภาพทางการทหาร นอกจากนี้เชียร์เนนโคยังใช้สื่อต่าง ๆ ในการโจมตีสหรัฐอเมริกาและไม่สนใจต่อการสร้างความสัมพันธ์กับสหรัฐอเมริกา เมื่อสหรัฐอเมริกาเป็นเจ้าภาพในการจัดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกฤดูร้อนที่ลอสแอนเจลิสในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๘๔ เชียร์เนนโคประกาศว่าสหภาพโซเวียตจะไม่ส่งนักกีฬาเข้าร่วมแข่งขันโดยอ้างว่าไม่ไว้วางใจเรื่องการรักษาความปลอดภัยของสหรัฐอเมริกาและเกรงว่านักกีฬา

ของโซเวียตจะเป็นอันตราย แต่ในความเป็นจริงแล้วสหภาพโซเวียตต้องการตอบโต้สหรัฐอเมริกาที่เคยไม่ส่งนักกีฬาในการเข้าร่วมแข่งขันกีฬาโอลิมปิกฤดูหนาวที่มอสโกใน ค.ศ. ๑๙๘๐ นอกจากนี้ประเทศบริวารของสหภาพโซเวียตและคิวบาก็ไม่ส่งนักกีฬาของตนเองเช่นกัน สหภาพโซเวียตและประเทศที่ไม่นักส่งกีฬาจึงจัดแข่งขันกีฬาร่วมกันโดยใช้ชื่อ “Friendship Games” การกระทำดังกล่าวยิ่งทำให้โอกาสสานสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศลดน้อยลง

ในช่วงปลายสมัยแรกของเธอแกน เขาเชื่อมั่นว่าประสบความสำเร็จในการเรียกเกียรติภูมิของประเทศคืนมาได้และสามารถทำให้สหรัฐอเมริกามีศักยภาพทางการทหารและอาวุธยุทธโปกรณ์เหนือกว่าสหภาพโซเวียต นอกจากนี้แผนฟื้นฟูเศรษฐกิจของเราแกนทำให้เศรษฐกิจของประเทศเติบโตขึ้น ชาวอเมริกันมีความเชื่อมั่นในรัฐบาลของตนสูง ในการรณรงค์หาเสียงเพื่อชิงตำแหน่งประธานาธิบดีสมัยที่ ๒ เรแกนพยายามเปลี่ยนภาพลักษณ์ที่แข็งกร้าวมาเป็นประนีประนอมเนื่องจากวิตกเกี่ยวกับสงครามนิวเคลียร์ แม้จะเชื่อมั่นว่าสหรัฐอเมริกามีศักยภาพทางการทหารและอาวุธยุทธโปกรณ์เหนือกว่าสหภาพโซเวียต แต่หากความตึงเครียดถึงจุดที่ก่อให้เกิดสงครามนิวเคลียร์ก็อาจส่งผลร้ายแรงต่อมนุษยชาติ และเขาอาจจะไม่สามารถควบคุมสงครามนิวเคลียร์ที่เกิดขึ้นได้ ดังนั้น การหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกากับสหภาพโซเวียตรวมไปถึงการเจรจาข้อตกลงในเรื่องอาวุธนิวเคลียร์น่าจะเป็นสิ่งที่

ดีกว่า ประธานาธิบดีเรแกนสามารถเอาชนะนายวอเตอร์ มอนเดล (Walter Mondale ค.ศ. ๑๙๗๗-๑๙๘๑) คู่แข่งจากพรรคเดโมแครตในการเลือกตั้ง ค.ศ. ๑๙๘๔ ด้วยคะแนนเสียง ๕๒.๕ เสียงซึ่งนับว่าเป็นตัวแทนพรรคที่ได้รับคะแนนเสียงมากที่สุดในประวัติศาสตร์การเลือกตั้งของสหรัฐอเมริกาและการเข้ามาดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีสมัยที่ ๒ การดำเนินนโยบายต่างประเทศของเรแกนมีการเปลี่ยนแปลงจากการเผชิญหน้าก็ได้มีการลดความแข็งแกร่งและพยายามสร้างความร่วมมือกับสหภาพโซเวียตมากยิ่งขึ้น

เมื่อเรแกนได้รับชัยชนะในการเลือกและเข้ามาดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีสมัยที่ ๒ การดำเนินนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกามีการเปลี่ยนแปลงจากที่เป็นการเผชิญหน้าเป็นการลดความแข็งแกร่งและพยายามสร้างความร่วมมือ เนื่องจากเห็นว่าสหรัฐอเมริกาเริ่มกลับมามีความเข้มแข็งและมีความมั่นคงในทางการเมือง หากต้องมีการเจรจาสหรัฐอเมริกาจะไม่เป็นฝ่ายเสียเปรียบ กอปรกับใน ค.ศ. ๑๙๘๕ มิฮาอิล กอร์บาชอฟ (Mikhail Gorbachev) ได้ขึ้นมาดำรงตำแหน่งผู้นำของสหภาพโซเวียต กอร์บาชอฟเป็นผู้นำคนรุ่นใหม่ที่มีวิสัยทัศน์แตกต่างจากผู้นำสหภาพโซเวียตคนก่อน ๆ กอร์บาชอฟได้เสนอ “แนวความคิดใหม่” (New Thinking) เกี่ยวกับนโยบายต่างประเทศของสหภาพโซเวียตในการสร้างความสัมพันธ์กับชาติยุโรปตะวันตกและสหรัฐอเมริกา เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินนโยบายปฏิรูปภายในประเทศ แนวนโยบายต่างประเทศใหม่ของกอร์บาชอฟและการปรับลดนโยบายแข็งแกร่งของประธานาธิบดีเรแกนในสมัยที่ ๒ ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกากับสหภาพโซเวียตเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นและนำไปสู่การผ่อนคลายความตึงเครียดของสงครามเย็น

บรรณานุกรม

- วิมลวรรณ ภัทโรดม. **ยุโรปหลังสงครามโลกครั้งที่สอง**. กรุงเทพฯ : ศักดิโสภากการพิมพ์, ๒๕๔๐.
- สมร นิติทัศน์ประภาส. **ประวัติศาสตร์สหรัฐอเมริกาหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ค.ศ. ๑๙๔๕ - ปัจจุบัน**. พิมพ์ครั้งที่ ๒ กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๓.
- อนันต์ชัย เลหาพะพันธุ์ และสัญญาชัย สุวังบุตร. **รัสเซียสมัยซาร์และสังคมนิยม**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ : ศักดิโสภากการพิมพ์, ๒๕๕๓.
- Boyle, Peter G.. **American-Soviet Relations : From the Russian Revolution to the Fall of Communism**. London : Routledge, 1993.
- Breslauer, George W. and Tetlock, Philip E.. **Learning in U.S. and Soviet Foreign Policy**. Boulder, Colo. : Westview Press, 1991.
- Caldwell, Lawrence t., and William Diebold, JR.. **Soviet-American relations in the 1980s : Superpower politics and East West trade**. New York : McGraw-Hill, 1981.
- Gilbert, Martin. **A History of the Twentieth Century : the Concise Edition of the Acclaimed World History**. New York : Perrenial, 2001.
- Hanes, Sharon M. and Richard C. Hanes. **Cold War : Almanac**. Detroit : UXL, 2004.
- _____ . **Cold War : biographies volume 1**. Detroit : UXL, 2004.
- _____ . **Cold War : biographies volume 2**. Detroit : UXL, 2004.
- Hanhimaki, Jussi M. and Odd Arne Westad. **The Cold War : A History in Documents and Eyewitness accounts**. Oxford : Oxford University Press, 2003.
- Isaacs, Jeremy and Downing, Taylor. **Cold War**. Great Britain : Abacus, 2008.
- _____ . **Cold War : An illustrated history, 1945-1991**. Boston : Little, Brown and Company, 1998.

- LaFeber, Walter. **America, Russia, and the Cold War 1945–1990**. New York : McGraw–Hill, 1991.
- Lightbody, Bradley. **The Cold War**. London ; New York : Routledge, 1999.
- MacKenzie, David. **A History of the Soviet Union**. Belmont, Calif. : Wadsworth, 1991.
- Parker, John W.. **Kremlin in transition : Volume 1 From Brezhnev to Chernenko, 1987 to 1985**. Boston : Unwin Hyman, 1991.
- Wilentz, Sean. **The Age of Reagan : A History, 1974–2008**. New York : Harper Collins, 2008.
- Wilson, John–Hughes.. **A Brief History of the Cold War : the hidden truth about how close we came to nuclear conflict**. London : Robinson, 2006.
- Wozniuk, Vladimir. **Understanding Soviet Foreign Policy : Reading and Documents**. New York : McGraw–Hill, 1990.
- Steele, Jonathan. **The Limits of Soviet power : the Kremlin's Foreign Policy–Brezhnev to Chernenko**. Harmondsworth : Penguin, 1984.
- National Center for Public Policy Research. **Evil Empire Speech** [online]. Accessed 6 December 2011. Available from <http://www.nationalcenter.org/ReaganEvilEmpire1983.html>
- The Ronald Reagan Presidential Foundation and Library. **Remarks at the Annual Convention of the National Association of Evangelicals in Orlando, Florida** [online]. Accessed 6 December 2011. Available from <http://www.reagan.utexas.edu/archives/speeches/1983/30883b.htm>

